

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W KONINIE
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У КОНІНІ
UNIwersytet Narodowy w Użhorodzie
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
POŁUDNIOWO-Wschodni Instytut Naukowy w Przemyślu
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM XII: BADANIA JAKOŚCIOWE
KU POPRAWIE ŻYCIA CZŁOWIEKA**

**Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
TOM XII: ЯКІСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ**

**За редакцією:
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький**

Konin – Użhorod – Przemyśl
2022

Конін – Ужгород – Перемишль
2022

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XII: Якісні дослідження для покращення життя людини / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль: Посвіт, 2022. 200 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom XII: Badania jakościowe ku poprawie życia człowieka / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomyra, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl: Poswit, 2022. 200 s.

ISBN 978-617-8003-18-0

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. **J.Grzesiak**; dr hab., prof. **I.Zymomyra**; dr hab., prof. **M.Zymomyra**; **V.Boichuk**; dr hab., prof. **V.Halunko** (executive editor); dr **P.Davydov**; dr hab., prof. **W.Ilnytskyj**; dr hab., prof. **J.Kuzmenko**; dr hab., prof. **O.Dobrowolska**; dr hab., prof. **T.Mishenina**; dr hab., prof. **K.Nowakowska**; dr hab., prof. **O.Newmerżycska**; dr hab., prof. **A.Peczarskyj**; dr **H.Wojciechowska**; dr **R.Żotani**; dr **O.Zymomyra**; dr **M.Pahuta**; dr **S.Wieruszewska-Duraj**.

Redakcyjna kolegią:

д-р габ, проф. **Я.Гжесяк**; д-р філол. н., проф. **І.Зимомя**; д-р філол. н., проф. **М.Зимомя**; **В. Бойчук**; д-р **С.Всрушевска-Дурай**; д-р юрид. н., проф. **В. Галунько** (відповідальний секретар); канд. філософ. н., доц. **П.Давидов**; д-р іст. н., проф. **В.Ільницький**; д-р пед. н., проф. **Ю.Кузьменко**; д-р філол. н., проф. **О.Добровольська**; д-р пед. н., проф. **Т.Мішеніна**; д-р габ, проф. **К.Новаковска**; д-р пед. н., проф. **О.Невмержицька**; д-р філол. н., проф. **А.Печарський**; д-р **Г.Войтеховска**; канд. філол. н., доц. **Р.Жовтані**; канд. філол. н., доц. **О.Зимомя**; канд. пед. н., доц. **М.Пагута**.

Recenzenci:

dr hab., prof. Zenon Jasiński

dr hab., prof. Ihor Dobriański

Рецензенти:

д-р габ., проф. Зенон Ясінський

д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

ISBN 978-617-8003-18-0

© Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький, 2022
© Посвіт, 2022

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Антонюк Я., Ільницький В. До питання обміну населенням між УРСР та ЧСР: чинник ОУН.....	7
Екман М., Бурман К. Методико-виконавські засади збірки п'єс-трансформерів «Інтервалія» Анастасії Комлікової в історії сучасної української фортепіанної педагогіки.....	10
Зимомря М., Зимомря О. Трансформація образів у пісенному просторі Йосипа Фиштика.....	12
Косилова О., Зіноватна Л. Особливості виконання оркестрової партитури в перекладенні для фортепіано. Способи подолання фактурних труднощів.....	17
Кривошина Б. Матеріали періодичної преси 90-х рр. ХХ ст. як джерело до вивчення Першої світової війни.....	19
Мальшина К. Словенський друк про Україну у 1938–1940 рр.	23
Приходько М. Радикальна віха польського громадсько-політичного руху наприкінці 19 століття.....	26
Путря Н. Київська фортепіанна школа. Історія становлення.....	27
Синкевич Н. Борис Лятошинський – видатний представник української музичної культури.....	30
Щудло М., Фриз П. Танець як засіб соціалізації творчої особистості.....	32
Ядловська О. Культурологічні та релігійні засади гендерного питання в країнах ісламу.....	34

ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Атаманчук В., Атаманчук П. Сторітелінг у контексті цифрових проєктів з гуманітарних наук.....	37
Барановська О. Розвиток соціальної взаємодії учнів початкової школи засобами підручника.....	38
Блудова Ю., Ільїна О. Особливості використання коміксів як інтерактивного методу навчання.....	41
Wieruszewska-Duraj S. Podnoszenie jakości kształtowania kompetencji zawodowych przyszłych nauczycieli.....	43
Галів М., Бурковська З. Гендерний підхід до виховання морально-вольових рис у дітей (на основі праць В. Сухомлинського).....	48
Горват М. Сутність підготовки вчителів до реалізації ігрових методів навчання.....	50
Grzesiak J. Synergiczność naukowych badań jakościowych i jakości standardów życia człowieka.....	53
Zaskórska A., Zaskórski M. Kategorie myśli i zdarzeń w metodologii badań jakościowych w naukach społecznych i humanistycznych.....	60

12. ГДА СБУ. Ф. 6. Спр. 51895. Т. 5.
13. ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 372. Т. 80.
14. ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 376. Т. 22.
15. ГДА СБУ. Ф. 16. Спр. 557.
16. ГДА СБУ. Ф. 16. Спр. 569.
17. ГДА СБУ. Ф. 16. Спр. 588.
18. ГДА СБУ. Ф. 16. Спр. 608.
19. ГДА СБУ. Ф. 16. Спр. 615.
20. ГДА СБУ. Ф. 16. Спр. 626.
21. ГДА СБУ. Ф. 16. Спр. 645.
22. ГДА СБУ. Ф. 65. Спр. С-13515. Т. 3.
23. ГДА СБУ. Ф. 71. Оп. 6. Спр. 243.
24. Марчук І. Повстанська друкарня імені Тараса Шевченка. *Волинь*. 2018. 4 грудня. С. 4.
25. Пасічник О. Хто він, Орлик? *Вісник Дубенщини*. 1992. 23 грудня. С. 4.

Мирослав ЕКМАН, Консуела БУРМАН
(Мукачево, Україна)

МЕТОДИКО-ВИКОНАВСЬКІ ЗАСАДИ ЗБІРКИ П'ЄС-ТРАНСФОРМЕРІВ «ІНТЕРВАЛІЯ» АНАСТАСІЇ КОМЛІКОВОЇ В ІСТОРІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ФОРТЕПІАННОЇ ПЕДАГОГІКИ

В світлі розвитку технологічних процесів трансформації української фортепіанної педагогіки та виконавського мистецтва сучасна композиторська творчість набуває нестандартних творчих масштабів, що знаходять своє виконавське рішення у створенні авторських композицій із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій в музичному мистецтві XXI століття.

Не виняток масштабності в умовах популяризації фортепіанної музики в сучасних технологічних умовах виступає творчість представниці української генерації молодих композиторів, аранжувальниці – **Анастасії Комлікової**, яка є випускницею Національної музичної академії ім. П.І. Чайковського (по класу композиції – лауреата премії ім. Т. Шевченка, проф. Г. Ляшенка, клас оркестровки – проф. Л. Колодуба (2009 р.)), членом Національної спілки композиторів України (2011 р.), кандидатом мистецтвознавства (2016 р.), володар Гранту Президента України для творчої молоді (2017 р.), лауреат премії ім. В.С. Косенка за твори для дітей «Музика для малюків», «Казкове фортепіано», Репертуарна збірка для бандури в галузі творчості для дітей та юнацтва (2018 р.), авторка за спікер онлайн-вебінарів різноманітних методичних заходів з підвищення кваліфікації, почесний спікер Фестивалю педагогічних ідей, член оргкомітету Міжнародного фестивалю сучасної академічної музики «Музичні імпрези України».

Творчий доробок молодої композиторки А. Комлікової багатий широким спектром музичних жанрів в різних стилях – симфонічна, камерна, хорова музика, опера «Самотність?!», балети «Форвард», «Бондарівна», вокальні твори та естрадні пісні, пісні

для дітей, хореографічні сюїти, музика для дітей, фортепіанна, електронна музика, твори для бандури, музика для театру, збірки «Пісні до свят», «Казкове фортепіано», «Репертуарна збірка для бандури», «Інтервалія. П'єси-трансформери для фортепіано», популярна серія посібників «Музика для малюків» та ін.

Молода українська композиторка співпрацює з багатьма професійними та дитячими колективами, ряд музичних творів здобув визначне поширення у якості педагогічного та концертного репертуару. Вокально-хорові та інструментальні композиції Анастасії Комлікової неодноразово виконувалися у Польщі, Німеччині, Греції, Англії та США.

Особливе місце в творчості займає музика для дітей. А. Комлікова – лауреат багатьох конкурсів, її музиці притаманна щирість і мелодійність [1].

Надзвичайним відкриттям в історії української сучасної фортепіанної педагогіки та виконавського мистецтва стало написання Анастасією Комліковою збірки фортепіанних п'єс-трансформерів для фортепіано під назвою «Інтервалія», виданої в Київському нотному видавництві «Мелосвіт» в 2020 році.

Збірка фортепіанних п'єс-трансформерів «*Інтервалія*» – сучасне нотне видання, яке вміщує 10 фортепіанних п'єс різних форм і жанрів; можуть виконуватись на фортепіано в різних варіантах – соло, як 4-ручний ансамбль, на фортепіанну мініатюру в супроводі оркестру. Кожна фортепіанна п'єска є програмною та звукообразальною, присвячена певному інтервалу (в межах простих), наочно демонструє його побудову та звучання. Дана збірка продовжує серію під назвою «Казкове фортепіано», започатковану в 2017 році. Головною ідеєю створення нового репертуару для учнів музичних та мистецьких шкіл, що відповідає сучасним критеріям, вимогам, запитам та викликам оновленої мистецької освіти, відображає єдність музичної теорії і практики, заохочує до навчання за допомогою музичних та візуальних образів [2].

Як згадувалося, «*Інтервалія*» – це 10 звукообразальних програмних дитячих п'єс для фортепіано різних форм та жанрів (етюд, інвенція, рондо, сонатина і т.д.).

Кожна п'єса фортепіанної збірки може виконуватися в різних варіантах:

- 1) як самостійний сольний твір (завжди перша партія, незалежно від теситури);
- 2) як ансамбль в 4 руки, де друга партія є додатковою, її поява часто суттєво змінює характер твору. Середній рівень складності другої партії дозволяє виконувати твори у тандемі «учень-вчитель» та «учень-учень»;
- 3) як фортепіанна мініатюра у супроводі оркестру (фонограма мінус з аранжуванням) [2].

Цінність фортепіанної збірки п'єс-трансформерів «Інтервалія» полягає у тому, що для зручності виконання фортепіанних мініатюр у супроводі оркестру на різних етапах вивчення звукообразальних композицій, фонограми записані в різних темпах та зашифровані відповідним QR-кодом в 3-х варіантах, розташованим зверху на кожній сторінці з відображеними трьома різними кольорами темпових особливостей – червоний (повільний темп), оранжевий (середній темп), зелений (оригінальний концертний темп). До деяких музичних номерів пропонуються авторкою А. Комліковою допоміжні вправи, що розміщені на сторінці учня. Щоб правильно зрозуміти та передати художній образ у процесі вивчення та виконання фортепіанних п'єс-трансформерів звукообразального характеру до кожної композиції подаються кольорові ілюстрації,

написані сучасною українською художницею Марією Дук, які налаштовують уяву та фантазію молодших виконавців на втілення необхідного художнього образу з використанням арсеналу засобів музичної виразності [2].

Враховуючи середню складність фортепіанних композицій, програмність та яскраві ілюстрації дозволяють використовувати п'єси у якості навчального, концертного та конкурсного репертуару, для лекцій-концертів, аналізу музичних творів. Наявність яскравих та виразних професійних аранжувань здатна створити процес музикування цікавим та захоплюючим для учнів молодших та середніх класів музичних та мистецьких шкіл [2].

Отже, враховуючи навчальну, розвиваючу та виховну спрямованість збірки фортепіанних п'єс-трансформерів «Інтервалія» сучасної української композиторки Анастасії Комлікової, написаних для учнів молодших та середніх класів дитячих шкіл мистецтв та дитячих музичних шкіл із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій дає змогу стверджувати, що саме звукозображальність фортепіанних творів, інтегрованих в цілісну систему трансформації – відображення композицій в 3-х варіантах є зацікавленим візуально-виконавським контентом та напрямком музичної взаємодії учня-виконавця та фортепіанного твору (його програмності та художнього образу), який виконується на сцені, що допомагає яскравому відображенню та сприйманню мистецької дійсності, виховує любов до фортепіанної музики і мистецтва загалом.

І, напевно, збірка фортепіанних дитячих п'єс-трансформерів «Інтервалія» є визначним потужним надбанням сучасної методичної літератури, яка здійснила яскравий вклад в історію української фортепіанної педагогіки та виконавського мистецтва, стала переломним фактором у напрямку осучаснення інноваційної методичної фортепіанної літератури у теорії та практиці мистецької освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анастасія Комлікова URL: <http://www.komlikova.com/events/%D0%BE-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5.html>
2. Комлікова А. Інтервалія. П'єси-трансформери для фортепіано. К.: Мелосвіт, 2020. 32 с. (Серія «Казкове фортепіано»).
3. Поліщук А., Сабрі. С. Твори для дітей Анастасії Комлікової. *Вінок митців і мисткинь. Імідж сучасного педагога*. 2921. № 2(197). Січень 5. С. 87–90. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/227786>.

Микола ЗИМОМРЯ
(Дрогобич, Україна)
Олена ЗИМОМРЯ
(Ужгород, Україна)

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗІВ У ПІСЕННОМУ ПРОСТОРІ ЙОСИПА ФИШТИКА

Слово Йосипа Фиштика жодних рекомендацій давно не потребує, бо воно давно привернуло увагу читача. Щось тут, в його художньому слові, є своєрідне, що містить

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>